

Opsummering af rapporten 'Mapping promising Nordic practices in gender equality promotion at basic education and kindergartens' (2016)

De nordiske lande er kendt som foregangslande for ligestilling. Nordisk ligestillingspolitik og ideologi (hvis man kan tale om en fælles?) udspringer af den fælles nordiske ideologi om velfærd, som burde være det bedst tænkelige afsæt for videreudvikling af intersektionel ligestilling også i uddannelsessystemet.

Det nordiske samarbejde for ligestilling har også 40 års historie på bagen. Men formelt arbejde for ligestilling, herunder lovgivning er ikke ens betydende med reelt arbejde for ligestilling og reelt lige muligheder.

Den nordiske ligestillingssituation bliver vurderet som modsætningsfuld:

Der er på den ene side kommet en generel, diskursiv accept af ligestilling som grundlæggende menneskerettighed samtidig med en udbredt skepsis omkring de praktiske konsekvenser af den selvsamme diskurs og en modstand mod initiativer, der forsøger at imødekomme ligestilling. Disse modsætningsforhold er afgørende for at forstå de komplekse forhold, der bremser udvikling af ligestilling.

Uddannelsesområdet er elementært i forhold til at skabe handling bag ord om ligestilling både i børnelivet, men bestemt også i det efterfølgende voksenliv. Forestillinger om køn og ligestilling er fænomener, der er konstrueret, opretholdt, produceret og reproduceret i relationer mellem individer, grupper, sociale strukturer og ikke mindst effektivt: i feltet omkring børn, unge og uddannelse.

Det forestående arbejde handler derfor i høj grad om kulturelle holdningsændringer, som er så nedarvede og derfor nærmest naturaliserede, at det kræver forskningsbaseret viden og masser af undervisning at nuancere almen udbredte forståelser af køn, diversitet og ligestilling. Der er brug for mere nuanceret konceptuel og praktisk forståelse og viden af intersektionel kønligestilling, og af strategierne til at implementere dette i det organisatoriske arbejde, herunder i organisationer som børnehaver og skoler.

Ideologien om intersektionel kønligestilling er anerkendelsen og modarbejdelsen af, at ethvert individs privilegier eller mangel på samme er rammesat af den kulturelle kontekst: at hvert individ, uanset køn, seksualitet, race, etnicitet, handicap, alder eller andre forskelle og uligheder skal have adgang til rettigheder og muligheder, og blive mødt på baggrund af de samme principper, normer og standarder.

De nordiske lande er alle underlagt EU lovgivningen om Gender Mainstreaming af al offentlig forvaltning, hvilket indbefatter størstedelen af uddannelsessystemet. Med andre ord; implementering af ligestillingsideologi i processer, politikudvikling og praksis. Gender Mainstreaming har dog stadig ikke et intersektionelt perspektiv.

De seneste år har opmærksomheden vokset omkring køn og ligestilling på uddannelsesområdet i Norden. Det skyldes ikke mindst det faktum, at nogle drenge har klaret sig dårligere i uddannelsessystemet end nogle piger, og at der er kommet et større frafald af drenge på uddannelser og færre drenge på videregående uddannelser. Desuden har øget migration og nu flygtningestrømme fået stats/med/mod-borgerskab og ligestilling til at være tydeligere på den politiske dagsorden.

Der er stor forskel på både lovgivning og praksiserfaringer i forhold til at implementere viden om køn og ligestilling på uddannelsesområdet i de nordiske lande.

Lovgivning kan sætte rammen for, hvilken praksis der foregår, samt hvilke eksperimenter, der bliver afprøvet. Alle de nordiske lande har i større eller mindre grad lovgivning på området. Dog må det siges, at Danmark har den mindst konkrete og mindst handlingskrævende, og vi har derfor også åbenlyst færre initiativer og erfaringer.

Sidste nordiske skud på stammen er fra Finland, der i december 2014 vedtog, at det er obligatorisk for skoler at udvikle ligestillings-handlingsplaner og aktivt promovere intersektionel kønligestilling.

Ændringer i lovgivning skaber mulighed for ny praksis, men også udfordringer i forhold til at uddanne personale. Der er brug for mere viden om, hvordan konkrete pædagogiske tiltag virker for at øge ligestilling, lige rettigheder og lige muligheder.

Der er ingen tvivl om, at de nordiske lande kan lære af hinanden – og forhåbentlig kan også lande udenfor det nordiske fællesskab opmuntres til at øge ligestilling gennem uddannelse gennem inspiration fra rapportens *promissing practices*.

Seks 'promising practices' for at øge kønsligestilling i og gennem uddannelse:

1. Implementere *gender mainstreaming* i uddannelse både i undervisning og læring (EU)
2. Gender equality planning (GEP) i skoler (FI/SV)
3. Rekruttere 'ligestillingsuddannere'/genuspædagoger til kommuner (SV)
4. Udvikle nationalt/nordisk kønscertifikat til børneinstitutioner og skoler
5. Målsætte kønsbalance og diversitet i pædagogisk personale (NO)
6. Samarbejde/formidle viden med/til forældre om køn og ligestilling (FI)

På baggrund af kortlægningsprojektet og rapporten har vi fået glæden af at videreføre samarbejdet og skal i året der kommer arbejde på projektet: 'Promising Nordic Practices e-training and platform for educators on Gender Equality and Equity Promotion' (finansieret af NIKK). Med det projekt ønsker vi at udvikle in-service uddannelse om intersektionel ligestilling og en platform for det videre nordiske samarbejde.

Du kan læse rapporten i fuld længde via følgende link:

<http://www.cecilienorgaard.com/mapping-promising-nordic-practices-in-gender-equality-promotion-basic-education-and-kindergardens/>

Ønsker du at læse mere om vores arbejde med at formidle forskningsbaseret viden om køn og uddannelse, besøg: www.cecilienorgaard.com

Har du spørgsmål eller kommentarer skal du være velkommen til at kontakte os på mail: kontakt@cecilienorgaard.com

v. Cecilie Nørgaard
Krudtløbvej 16
1439 København K
CVR: 32053165